

Urszula Dudziak, *Misterium ludzkiego życia: od poczęcia do umierania. Studium dla duszpasterzy i doradców życia rodzinnego*, Lublin 2021, ss. 197, ISBN 978-83-8061-879-4

Biologiczne aspekty płciowości, prokreacji i zmian związanych z seksualnym funkcjonowaniem człowieka stanowią interesujący obszar badawczy, który domaga się rzetelnych i pogłębionych analiz. Wynika to z faktu, że sfera płciowości i prokreacji obejmuje wiele wymiarów życia człowieka: biologiczny, psychologiczny, społeczny i duchowy. Staje się to szczególnie ważne obecnie, gdy wiele dziedzin wiedzy zajmuje się wyłącznie tylko jednym z tych obszarów, pomijając inne. Z tego względu książka Urszuli Dudziak, merytorycznie i interesująco prezentująca zagadnienia płciowości, prokreacji i życia seksualnego człowieka z kilku perspektyw, tj. biologicznej, psychologicznej i duchowej, doskonale wpisuje się w aktualne wyzwania naukowe i odpowiada na potrzeby czytelników, szczególnie z obszaru duszpasterstwa i poradnictwa rodzinnego.

Książka składa się z trzech części, uzupełnionych wstępem, wprowadzeniem, zakończeniem i bibliografią. We wprowadzeniu Autorka w interesujący sposób omawia biologiczne uwarunkowania ludzkich zachowań, które są niezbędne dla prawidłowego zrozumienia kolejnych, bardziej uszczegółowionych części. Wskazuje tutaj na powiązania między mechanizmami biologicznymi a konkretnymi reakcjami człowieka, a także na wymowne odniesienia do aspektów duchowych i duszpasterskich (np. s. 8).

Część pierwsza książki dotyczy płciowości i seksualności. Autorka, bazując na literaturze medycznej, etycznej i teologicznej, ukazuje biologiczne prawa kierujące płodnością, a także wskazuje, że wiedza na temat anatomii układu płciowego jest pierwszym elementem dla odpowiedzialnego rodzicielstwa. Jest to niezwykle ważne, gdyż prawidłowa i obiektywna wiedza na temat płciowości i seksualności jest warunkiem zachowania odpowiedzialności za własne zachowania zarówno w okresie przedmałżeńskim, jak i małżeńskim. Cenne są tutaj spostrzeżenia Autorki o ścisłym powiązaniu sfer biomedycznych i psychospołecznych, dzięki czemu człowiek jest w stanie zrozumieć własne zachowania seksualne, właściwie je rozwijać i kształtować. W przeciwnym razie pojawia się ryzyko nerwic czy zachowań patologicznych (s. 29-39). Żadna sfera życia człowieka nie pozostaje w izolacji. Liczne odniesienia do dokumentów Kościoła katolickiego i dzieł teologicznych są trafne i wartościowe, jako że dostarczają konkretnych wskazówek dla głównych adresatów książki, tj. duszpasterzy i doradców życia rodzinnego.

W drugiej części Autorka zakreśla zagadnienia płodności i prokreacji. Wyraźnie podkreśla, że szczegółowa wiedza na ten temat jest wskazana ze względu na odniesie-

nia moralne. Częstym problemem współczesnych par małżeńskich jest niepłodność, dlatego warto przekazywać informacje w tym zakresie, ostrzegając między innym przed szkodliwie działającymi uzależnieniami. Z tego względu, niezbędna jest popularyzacja wiedzy na temat opieki prekonceptyjnej i prenatalnej oraz ciąży i porodu. Ważnym elementem tych rozważań jest ukazanie faktu, iż przygotowanie do poczęcia dziecka i jego ochrona wynikają z odpowiedzialności rodziców za jego rozwój. Dotykamy tutaj sfery odpowiedzialności etycznej i moralnej rodziców, na co winni zwracać szczególną uwagę duszpasterze i doradcy rodzinni. Jak podkreślają dokumenty Kościoła i opracowania pastoralne, opieka prekonceptyjna i prenatalna stanowi zobowiązanie wypływające z przykazania miłości wyrażającej się konkretnym czynem.

Trzecia część prezentuje treści dotyczące zmian biologicznych, psychologicznych i społecznych związanych z okresem starzenia się i umierania. Jest to o tyle ważne, iż obecnie segment ludzi starszych znacznie się powiększa, co stanowi wyzwanie nie tylko dla medycyny i opieki społecznej, lecz także dla pastoralnej działalności Kościoła. Zmiany związane z okresem starzenia występujące u obu płci wymagają umiejętnego podejścia i traktowania. Podobnie śmierć i umieranie nie powinny być tematem tabu, lecz potrzebują właściwego zrozumienia i przygotowania. Bazując na obszernej literaturze medycznej, Autorka wnikliwie zauważa zmiany zachodzące u kobiet (menopauza) i mężczyzn (andropenia), w wyniku których osoby są zmuszone do męznego stawiania czoła różnym problemom zdrowotnym, dbałości o własne ciało oraz akceptacji nowych zachowań. Bardzo cenne są także analizy dotyczące śmierci i umierania, które to treści zaprezentowane zostały z różnych perspektyw: medycznej, psychologicznej, ale i teologicznej. Dzięki temu uzyskujemy globalny obraz zjawiska umierania i śmierci. Wskazuje to na związek fizycznej, psychicznej i duchowej struktury człowieka, a także na bliskość i wzajemną zależność nauk biologicznych z teologicznymi. Analizy przeprowadzone zostały rzeczowo i precyzyjnie, a jednocześnie w sposób przejrzysty i zrozumiały dla czytelnika, który może zrozumieć, jak sfera biologiczna jest powiązana ze sferą psychiczną i duchową.

W ostatecznej opinii należy stwierdzić, że książka Urszuli Dudziak zasługuje na wysoką ocenę. Poziom pracy zarówno w zakresie merytorycznym, jak i formalnym, w pełni odpowiada jej przeznaczeniu. Podkreślić należy szerokie wykorzystanie literatury przedmiotu, co ukazuje znakomite obycie Autorki w skomplikowanych treściach medycznych, psychologicznych i teologicznych. Podstawowa wiedza biomedyczna jest nieodzownym elementem posługi duszpasterskiej, profilaktycznej, psychologicznej i doradczej w życiu rodziny. Ponadto książka dostarcza wiele ważnych wskazówek i inspiracji dla aktywności zawodowej duszpasterzy i doradców rodzinnych w obszarze płciowości, prokreacji i zmian związanych z seksualnym funkcjonowaniem człowieka. Stanowi doskonały przykład kompendium w duszpasterskiej posłudze małżeństw i rodzin, a także w pracy osób zajmujących się poradnictwem rodzinnym.

Dariusz Krok
Katedra Psychologii Zdrowia i Jakości Życia, Instytut Psychologii
Uniwersytet Opolski